

Egyirányú jegyet veszek. Szállást egy porig rombolt városkába foglalok, amit a hírekben már láttam, és közben eszembe jut, hogy sokan éppen szállodákban fejezik be a nagy utazást. A hotelről feltöltött képek nyilvánvalóan a háború előtt készültek, de jól látszik, hogy az épület valamikor egy kis, virágokkal díszített téren állt, a környékre pedig jellemző volt a méhészet és méztermelés. Nincs messze a tengerpart sem, ami az oldal szerint kedvelt turistalátványosság volt ókori leleteivel és iszapfürdőivel. Írnak még a szálloda uszodájáról és néhány több évszázados mozaikképről is.

Búcsúlevélíráshoz felteszem a *One Way Ticket to the Moont*.

Kit szólítsak meg? A lányomat, Guðrún V.-t, vagy anyámat, Guðrún S.-t?

Eszembe jutnak Svanur szavai az esti sétánkról:

– Elfelejtik az embert. A végén senki sem emlékszik ránk.

Vatnaliljának gyönyörű bőre van, de nincs megelégedve a térdével. Mondjam neki, hogy ne aggódjon miatta? A férfiak nem az apró részleteket nézik egy nőn, hanem az összképet. De igaz ez? Elgondolkozom saját naplóbejegyzéseimen.

Anyám elkezdte intézni, hogy milyen növények legyenek a sírján. Kisebb cserjéket szeretne, kövirózsát. Írjam azt, hogy csak semmi pucc, ne legyen fogantyú a koporsón, elég a legolcsóbb, gyalulatlan fa?

Vázlatot írok: *Akkor elmentem*. Miért „akkor”? Áthúzom.

Hozzáteszem, hogy *nem jövök vissza*. Áthúzom, és helyette azt írom, hogy *nem létezem többé*. Említsem meg a tavaszt? De hogyan? Eszembe jut, hogy milyen jó lenne beleírni azt, hogy „második felétől”. „A jövő hét második felétől már nem leszek itt”? Vagy: „A jövő hét második felétől az élet nélkülem megy tovább”? Milyen időjárást mondanak, amikor már nem leszek? A következő pár napban szélcsend lesz és eső. *A jövő hét második felében eláll.* Vatnalilja érteni fogja, mire gondolok.

Áthúzom az egészet.

Újrakezdem:

Nem hiszem, hogy bármelyik igazi apa büszkébb lett volna nálam. Kihúzom az „igazi”-t, jelző nélkül hagyom az „apá”-t.

Összetépem a lapot, újból nekilátok.

Eladtam az Acélláb Kft.-t Eiríkur Guðmundssonnak (igen, annak, aki az Acélrács Kft.-t viszi, és konyhaszigeteket csinál), az utolsó részletet júniusban utalja át a számládra. Apád.

A szenvedőket szenedéssel váltja meg Isten

Egy holttestnek pakolok. Majdnem üres a táska, nincs benne naptelj, se borotva, váltóing, szandál, fürdőgatyá, rövidnadrág, fényképezőgép vagy mobil. Nem lehet majd elérni.

Utána rendet rakok a lakásban.

Szépen elsimítom az ágyneműt az ágyon, ráterítem az ágytakarót, és gondosan megigazítom. Por-szívózzak is? Kinyitom a ruhásszekrényt. Tényleg a Guðrúntól kapott pulcsi van ott a polc mélyén?

Elrendezem az éjjeliszekrényen lévő könyvkupacot. Mit keres itt a Biblia? A könyvjelző még mindig Jób könyvéénél van.

Miután már nem egymással töltöttük az éjszakákat, hanem az ágy két szélére húzódtunk egy-egy könyvvel, végigolvastam a Bibliát, a Koránt és a Védákat, amit az ismerőseim közül senki más nem tett meg. A Biblia 1829 oldala három hónapomba telt, a másik kettő gyorsabban ment. Pál apostol szeretethimnusa és a Korán békeüzenete nagyon tetszett. Hiszen *ha valaki embert öl, az olyan, mintha minden embert megölné. De aki életet ment, olyan, mint-ha minden ember életét megmentené.* Vagy az ezerfejú, ezerszemű és ezerlábú Purusa a Védákból, aki átölelte a mindenséget.

Guðrún csak egyszer kérte, hogy olvassak neki. Különböző ágyneműt húzott fel magának és nekem, párnákat tornyozott kettőnk közé, amolyan védelmi sáncként, ami elválasztotta a hitvesi ágy két oldalát.

– Mit szeretnél? – kérdeztem.

– Csak egy részletet onnan, ahol épp tartasz.

Jób könyvét olvastam, úgyhogy a becsületes, kegyes, istenfélő és feddhetetlen Jóbról hallott, akit béklyókba vertek, és nyomorúságos kötelékeken tartottak fogva.

Mezítelen jöttem ki az én anyámnak méhéből, és mezítelen térek oda vissza, fejeztem be a felolvasást.

– Köszönöm – mondta halkan, szinte elcsukló hangon. – Tudtam – folytatta, ahogy felrázta a közöttünk lévő párnákat, és elfordult. Én meg néztem a hálóingjéből kilógó szép, formás vállát. Ha az Énekek énekéből olvasom fel, hogy *melleid olyanok, mint a szőlőfürtök*, valószínűleg még most is házasember lennék.

Kicsivel később kimegy a fürdőszobába, ahogy visszajön, azt mondja:

– Csöpög a csap.

Másnap üzenet vár a konyhaasztalon:

Kiégett a villanykörte az előszobában.

Így találkozunk félúton; én szenvedésről beszélek, ő feladatokkal lát el.

Naphosszat sorolhatnám a világot,
mindenhol van valami

Elmosom a tányérom, eltörölgetem, visszateszem a szekrénybe, letörlöm a konyhapultot, és kiterítem a rongyot.

Kinyitom az ablakokat.

Becsukom az ablakokat.

Már beágyaztam, úgyhogy a kanapéra fekszem le egy órácskára, és megpróbálok nem gondolni semmire. Van még valami, ami meg tudna lepni az életben? Talán az emberi gonoszság? Nem hinném,

a kegyetlenség minden formáját ismerem. Vagy az emberi jóság? Az sem, elég jó lélekkel találkoztam ahhoz, hogy higgyek az emberekben. A hegytetőről látszó gyönyörű végtelenség, az örökké változó táj, a hegyek egymásutánja, a kék ezer árnyalata? A végeláthatatlan fekete homok és a fehérlő keleti gleccserek – egy ezeréves álom körvonalai, amik olyan lassan változnak, mintha plexilap mögé lennének szorítva? Mind ismerem. Van valami, amit még kipróbálnék? Nem jut eszembe semmi. Tartottam már a karomban nyálkás újszülöttet, vágtam ki fenyőt karácsonyfának, tanítottam gyereket biciklizni, cseréltem gumit a felföldön éjszakai hóviharban egyedül, fontam már be a lányom haját, vezetem külföldön ipartól szennyezett völgyön át, zötyögtem kisvonat leghátsó vagonjában, főztem krumplit kempingfőzőn szurokfekete homoksivatagban, küszködtem az igazsággal hosszú és rövid árnyékok mellett, és tudom, hogy mindannyian sírunk és nevetünk, szenvedünk és szeretünk, hogy van hüvelykujjunk, írunk verseket, és azt is tudom, hogy tudjuk, hogy meghalunk.

Mi maradt még, hallgassak pacsirtaszót? Egyek fehér galambot?

Megváratom a taxit, néhány szerszámért visszafordulok az ajtóból. Sose lehet tudni, talán majd kampót kell felszerelnem. Beteszek egy hosszabítót és egy adaptert, végül megfogom a kisebbik szerszámosládát is benne az akkus fúróval. Gyorsan beszaladok a hálószobába, felkapom az éjjeli

szekrényről Vatnalilja fényképét. Ötéves korában készült, haja vékony fonatokban, arca egészen fel van dagadva, nem sokkal azelőtt estek ki az első fogai. Egy kempingben áll az egyik gleccsernél, ujjaival az ég felé nyújtózik, a háttérben kékeszöld jéghegy. Ahogy kiérek a kukákhoz, eszembe jut, hogy valaki kihalászhatja a naplóimat és elolvashatja a vallomásaimat, *apologia pro vita sua*. Mindháromban ott a nevem, Jónas Ebeneser Snæland. Miért anyám nevét kaptam meg? Zsebre teszem a füzeteket.

Amint elhagytam az országot, kidobom őket az első kukába.

Akkor elmentem.

Magammal találkozni.

Az utolsó napomon.

Mindentől búcsúzom.

Kinyílt a krókusz.

Semmit se hagyok hátra.

Kilépek a mindent körülölelő világosságból a sötétbe.

Aki most vagyok,
most véget ér

Elalszom a gépen, álmomban bárányok nyalogatják a fülem. Felriadok, mindjárt leszállunk.

Felhóket hasít át a repülő.

Siklok.

Siklok.

A föld felé siklok, egy sós vizű tenger mellé.

Síkságok, rétek, végtelen erdők, mozdulatlan tavak – a szárazföld tükrei. Az acélszárny árnyéka erdőszéli rétre vetül. Ölembe száguld a kifutópálya; leértem a földre. Lombkoronák látszanak az ablakból. Keresem a horizontot, ami összeölti az erdőt az éggel. Idáig jöttem és nem tovább.

Egy hetet adok magamnak.

Jóllehet erdő vagyok és sötét fák éjszakája:
ámde rózsaluvasra is lel ciprusaim alatt,
kit sötétségem el nem ijeszt

A kijáratnál álló zakós férfi kis táblát tart, rajta két sor kézírás; felül *Mister Jónas* pirossal, alatta egy női név. Kettőnkért küldött taxit a szálloda, a hátsó ülésen osztozunk. A nő a sofőr mögé ül, napszemüvegben van, bár nem süt a nap. Öreg és koszos az autó, hátamban érzem a repedezett bőrülés rugóját, foszladozik a biztonsági öv.

– *Married* – kezdi a beszélgetést a sofőr felénk bólintva, először rám néz, majd a nőre, mintha megerősítésre várna, ekkor tűnik fel, hogy kérdez. A nő megrázza a fejét, és mond valamit a nyelvükön. Kék kosztümben és kendőben van, kissé előre dől, és úgy kapaszkodik az első ülésbe, mintha műtermi fotózáson ülne modellt. Még sose utaztam olyan messzire otthonról, hogy ne értettem volna egy szót

sem magam körül, vagy hogy a sört kihozó pincérrel ne lett volna közös nyelvünk.

A *Hotel Silence* a tengerparton fekszik, nagyjából egyórányira a reptértől, de az utak itt-ott még mindig járhatatlanok, ezért néha kerülőt kell tenni, ami a taxis szerint úgy fél órával megtoldja a menetidőt. Hozzáteszi, hogy a térképen nem is szerepel az egész útvonal. A távolból látszik néhány domb, egyébként sík a vidék.

Szemet szúr a mindent ellepő szürke por, mint ha vulkáni hamu lenne. Ha a koraesti égbolt vörösét nem nézzük, fekete-fehér a díszlet.

A taxisofőr megerősíti gyanúmat:

– A por a legrosszabb, port lélegezni. Várjuk, hogy végre essen. Akkor biztos sártengerré változik az egész. Meg fülledt is lesz a levegő.

Amikor hozzánk szól, úgy fordítja a visszapilantót, hogy lásson mindkettőnket. Jobb kézzel vezet, a bal az ölében nyugszik, ha valamire mutat, elengedi a kormányt, a kocsi szabadon zötykölődik az úton.

Mintha egy régi városfal romjait látnám.

– Valamikor római kori romok álltak itt, most már csak romok. Ötven évünkbe is beletelik, mire újjáépítjük az országot. Akik elmenekültek, romok közé nem jönnek vissza. Turisták se. Nem szerepelünk már a hírekben. Elfelejtettek minket. Nem létezőnk többé.

Azt mondja, a szálloda több hónapja bezárt, ezért furcsa, hogy ezen a héten velünk együtt már három

vendéget is vitt oda. Jobb kezével hármát mutat, mire az autó nekiiramodik.

Útközben egy ép házat sem látunk. A taxis sorolni kezdi:

– Szétverték a parlamentet, a történeti múzeum és a tévészékház romokban, a levéltár a múlté, a modern művészeti múzeumot felrobbantották. Itt egyszer iskola állt, ott könyvtár, amott egyetem, itt meg pékség és mozi.

Mindenütt pusztulás.

Egész háztömböket lóttak szitává, ahol megmaradtak a falak, az ablakkeretekből feltűnően sok helyen hiányzik az üveg. Nálatok szétbombázott házak dőlnek össze, nálunk meg kettényílnak a hegyek, és folyóként hömpölyög a láva – gondolom.

Lassan jutunk át a városon, kevesen járnak az utcákon, az útonlévők is sápadtak és nyúzóttak. Néhol munkagépeket látni a romok között. Minden jel arra mutat, hogy a háború előtt jó élete lehetett itt az embereknek. Megállunk egy kereszteződésnél, egy bejárat nélküli emeletes ház mellett. Mintha babaház lenne. Vastag por borít mindent, de az utcáról is látszik egy mintás szőnyeg és egy zongora maradványai. Megakad a szemem egy híres tervező foteljén és az elé tolt lábtartón. Mellétük állólámpa és egy felborított könyvespolc. Valaki bevettette és fehér takaróval leterítette az ágyat, mielőtt elment volna otthonról. Talán a pékségbe indult zsemléért, csak útközben lelőtték. Legjobban egy ép sárga váza ragadja meg a tekintetem a polcon.

A garázsban autómaradványok, a bejáratban piros gyerekbicikli.

Mindenfelé szemét hever, a szennyvíz meg mint-ha az utcákon csordogálna. A taxis bocsánatot kér, amiért nem lehet felhúzni az ablakomat.

A kinti szagok és a sofőr erős Fahrenheit arcsze-sze közé enyhe virágillat vegyül mellőlem – egé-szen más, mint Guðrúné volt. Hogy is hívták a par-fümjét? Talán *Plútó* volt a füle mögött, a csillagok kísé-
rője? A nő csendben nézi az utat az ülések kö-zött.

– Építőmunkások – biccent a taxis a hatalmas Ca-terpillar markológépek felé. – A bombázások után először a békefenntartók jöttek, aztán megjelentek a munkagépek.

Elengedi a kormányt, hogy megigazítsa a vissza-pillantót. Most engem lát benne.

Azt kérdezi, mit csinálok errefelé.

– Pihenni jöttem – válaszolom.

Mindketten méregetni kezdenek, összenéznek a tükörben. A taxis mond valamit a nőnek, amit nem értek, rám néznek, és bólintanak. Őket nézem.

A taxis átfogalmazza a kérdést, most úgy teszi fel, bevetésen vagyok-e, *on a special mission*, mint a férfi, akit pár nappal korábban vitt a szállodába.

Megismétlem, hogy pihenni jöttem, és nem kér-dezősködnek tovább.

Elhagyjuk a várost, vidéki földutakon döcögünk át az erdőn. Szürke a fák kérge, legtöbbjük mintha ki se hajtott volna.

Lassítunk az erdő szélén lévő rétnél, a taxis megint elengedi a kormányt, és mutogatni kezd. Az autó magától kacsaringózik tovább az úton.

– Sírok, jelöletlen tömegsírok, közöttük az egyik nagy költőnké, aki a vadonról írt.

Mond valamit a nő, amitől a taxis szemmel láthatóan nyugtalan lesz.

Megrázza a fejét.

Most szól hozzám először a nő:

– Sokan itt temették el a fiaikat, férjüket és az apjukat. Több helyen fekszik egymás mellett apa és fia, van, hogy három generációnyi férfi egy-egy családból. Háború volt a házak között, a gyerekeiket egy osztályba járató szomszédok között, munkatársak, együtt sakkozó jóbarátok, vagy a focicsapat csatára és kapusa között. A háziorvos az egyik táborban volt, a vízvezetékszerelő és az énektanár a másikban, egymás ellen fordultak régi kórustársak, bariton az egyik oldalon, basszus és tenor a másikon – sorolja rezzenéstelen arccal.

Elhallgat, kinéz az ablakon.

Vajon mit csinálhatott a taxis, hogy mindezt túlélte? Miért nem fekszik ő is holtan az erdő melletti réten; hóhér volt vagy áldozat? Felelős lenne valamelyik apa és fiú sírjáért? Hallgat, úgy tűnik, a vezetésre koncentrálni.

Kicsivel később újra megszólal, témát vált, és azt mondja, a háború előtt hírességeket furikázott az egészséghotelbe, ahogy nevezi.

– Kikapcsolódni és gyógyulni.

Egy pillanatra elgondolkozik.

– Például Mick Jaggert. Pont az *I can't get no satisfaction* játszották a rádióban, furcsa volt. De nem kezdett rá. Már mint Jagger.

Kis hallgatás után folytatja:

– Ha nem ő volt az, akkor valaki, aki nagyon hasonlít rá. Egyik szeme barna volt, a másik kék.

– Nem lehetett David Bowie? – kérdezem. Mindketten rám néznek, a taxis ingatni kezdi a fejét:

– Most, hogy mondja, az is lehet. Ha jobban belegondolok, talán a *There's a starman waiting in the sky*-t hallgattuk. Mindenesetre alacsonyabb volt, mint képzeltem. De nem lepődtem meg, hallottam már, hogy a hírességek gyakran kisebbek, mint gondolnánk. Végül is mindenki vagy alacsonyabb vagy magasabb, mint amire számítunk. A visszapillantóban láttam, hogy vastag szájával tátog a zenére.

– Akkor Jagger lehetett az – mondom.

– Igen, biztos, hogy kettejük közül valamelyik – válaszolja rövid bólintás után.

A nő elmosolyodik. Rám mosolyog?

Ahogy beérünk a városba, előbújnak a felhők a vérvörös égen. Lassan araszolunk a keskeny, köves úton. Elhajtunk egy szennyvízcsatorna mellett, a belevezető csövek nyirkosak, mint az eleven hús.

Ahogy a taxis kipakol a csomagtartóból, észreveszem, hogy bal zakóujja, ami eddig az ölében pihent, üres.

Felemeli a csonkot.

– Taposóakna – mondja –, szerencsém volt, hogy ennyivel megúsztam. Csak a hallásomat vesztettem el fél földre, és az egyik alkaromat. Sokat számít, hogy megmaradt a könyököm.

Ép kezével eltűri a haját az egyik oldalon, hogy megmutassa a robbanás után megmaradt füldarabot és a halántékáig húzódó heget.

– A visszapillantó segít, hogy *halljam*, mit mondanak az utasok. Rájuk nézek, és hallok.

Hallok, és látok – gondolom magamban.

Ahogy belépek a *Hotel Silence* ajtaján, kezemben a szerszámosládával, a taxis azt mondja:

– Azt hiszitek, bombázással mindent meg lehet oldani.

Bár inkább csak magának motyogja.